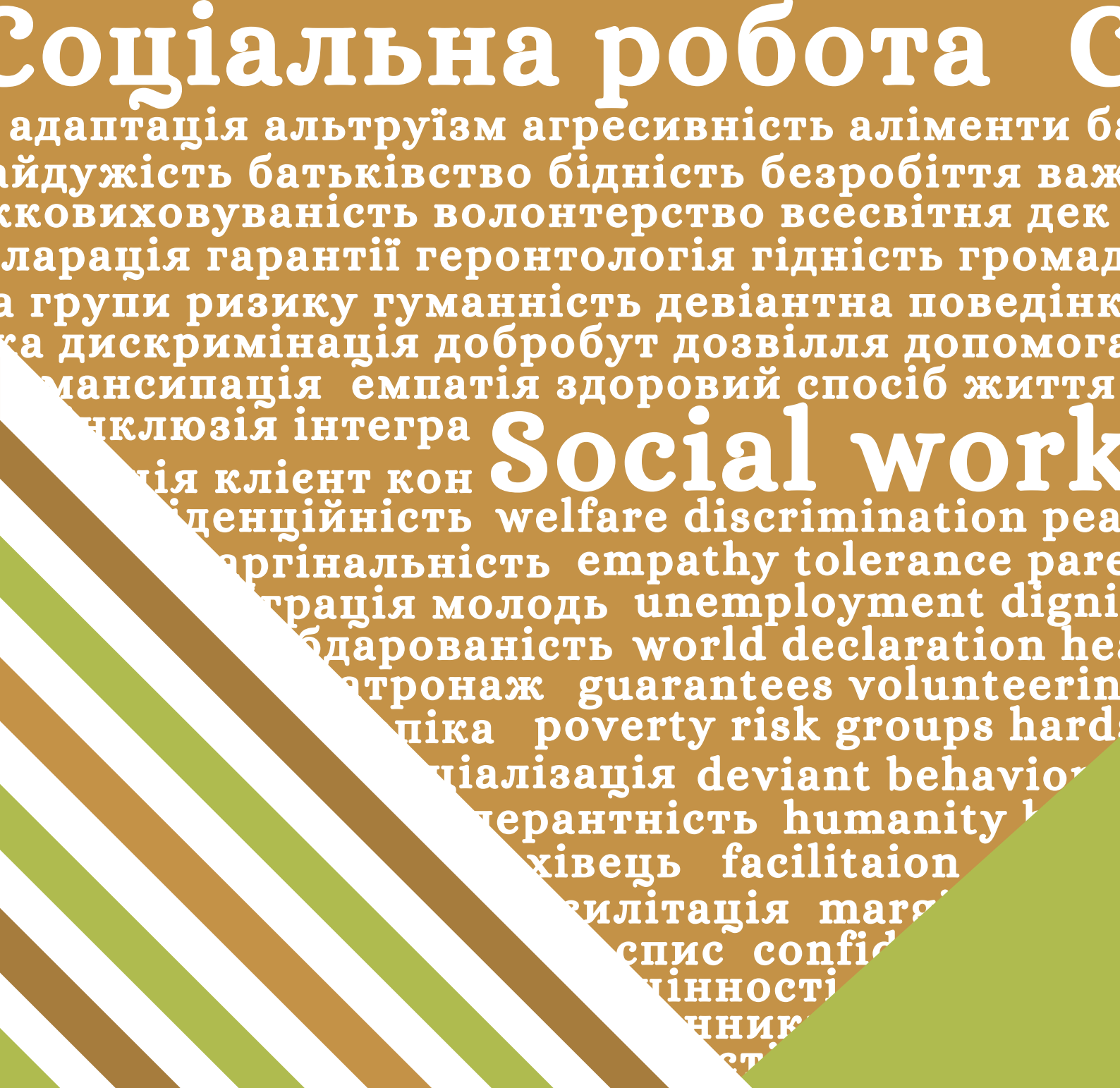

**СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ
ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ
СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69

*Рекомендовано ухвалою вченої ради
Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 6 від 26.10.2021 р.)*

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції: збірник наукових статей; укладач Петровська К. В. – Бердянськ. – 2021. – 280 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти», які виявляють та обґрунтовують тенденції підвищення ефективності підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукачів, викладачів, здобувачів.

The collection consists of materials of Ukrainian scientific-practical Internet-conference «Social-educational dominants of specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education» which defining and explaining trends of increasing of effective specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education. The materials of the collection will be useful for researchers, scientists, graduate students, prospectors, lecturers, students.

Автори несуть персональну відповідальність за достовірність наданих матеріалів та правильність цитування.

УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69

© Кафедра соціальної роботи
та інклюзивної освіти,
ФДССО, БДПУ, 2021

Ганна Карташова,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Бердянського державного педагогічного університету

Катерина Петровська,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Бердянського державного педагогічного університету

УДК 364.4:[616.98:578.82ВІЛ]

ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО ДОГЛЯДУ ТА ПІДТРИМКИ ВІЛ-ПОЗИТИВНИХ ЛЮДЕЙ (ДОСВІД ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ)

Анотація. У статті подано теоретичний аналіз епідемічного процесу як індикатору якості організації комплексного догляду та підтримки для ВІЛ-позитивних людей; визначено ступінь досліджуваності питань державного управління у сфері соціального захисту, взаємодії з громадськими організаціями, шляхи вирішення ключових питань реалізації державної соціальної політики щодо супроводу ВІЛ-позитивних людей.

Ключові слова: епідемічний процес, комплексний догляд, підтримка, ВІЛ-позитивні люди, громадські організації, державна соціальна політика.

Abstract. The article presents a theoretical analysis of the epidemic process as an indicator of the quality of comprehensive care and support for HIV-positive people; the degree of research of public administration issues in the field of social protection, interaction with public organizations, ways to address key issues of state social policy on support of HIV-positive people is determined.

Key words: epidemic process, comprehensive care, support, HIV-positive people, public organizations, state social policy.

На сьогоднішній день проблема ВІЛ-інфекції/СНІДу залишається актуальною для всього світу, адже масштаби поширення вірусу імунodefіциту людини набули всеохоплюючого характеру і постають реальною загрозою світовому соціально-економічному розвитку.

Останніми роками у світі відбулись вагомі наукові відкриття та досягнуто суттєвого прогресу в розумінні та лікуванні ВІЛ-інфекції, запроваджено нові лікувальні препарати, діагностичні тест-системи, інноваційні моделі надання послуг та радикально знижена вартість лікування. Це дало світу надію на зупинення епідемії. Майже в усіх регіонах світу спостерігаються тенденції до зниження кількості нових випадків ВІЛ-інфекції, окрім регіону Східної Європи та Центральної Азії, де епідемія продовжує зростати.

В нашій країні сьогодні епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції, на жаль, також залишається напруженою – поширення захворювання серед населення продовжується, зростає кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД. Саме тому, на нашу думку, питання протидії поширенню ВІЛ-інфекції є одним із пріоритетних напрямів державної соціальної політики у сфері охорони здоров'я і соціального розвитку та предметом міжнародних зобов'язань, які на себе взяла Україна. Зокрема це стосується виконання Декларації Цілей розвитку тисячоліття ООН та Політичної декларації ООН з активізації зусиль для викорінення проблеми ВІЛ/СНІДу.

Водночас за період реалізації Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки у 2017 р. спостерігається тенденція до стабілізації епідемічної ситуації в порівнянні з вихідними показниками 2013 р.: зокрема, за даними офіційної статистики, на 38 відсотків зменшилась кількість захворювань на ВІЛ-інфекцію у віковій групі від 15 до 24 років (з 1 534 до 944 випадків); майже в два рази знизилася частота передачі ВІЛ від матері до дитини (з 3,9% до 2,2% (показник 2017 року розрахований за результатами ранньої діагностики)); поступово зменшується поширеність ВІЛ серед вагітних (з 0,87% до 0,71%); протягом останніх п'яти років стабілізувалася захворюваність на СНІД (на рівні 19,8 – 22,8 випадки на 100 тис. населення) [1].

Попри досягнутий прогрес, більше половини випадків інфікування ВІЛ реєструються вже на пізніх стадіях захворювання, частка таких випадків щороку поступово збільшується (з 53,5 відсотка у 2013 році до 56,3 відсотка у 2017). Саме тому метою концепції загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2019-2023 роки є зниження захворюваності і смертності від хвороб, зумовлених СНІДом шляхом створення та функціонування ефективної системи надання якісних і доступних послуг з профілактики, тестування на антитіла до ВІЛ, лікування, догляду і підтримки ЛЖВ у рамках реформування системи охорони здоров'я [2].

Досягненню визначеної програмної мети перешкоджає існування низки таких проблем у сфері управління: на рівні державного сектору практично не передбачені послуги з догляду та підтримки інфікованих; оцінка ефективності фінансових витрат не є обов'язковим компонентом у стратегічному плануванні протидії епідемії; практично всі медичні заходи зосереджені на рівні служби СНІДу; ресурси і можливості первинної та вторинної медико-санітарної допомоги практично не використовуються тощо.

Теоретико-методологічні засади державного управління у сфері соціального захисту, взаємодія з громадськими організаціями, шляхи вирішення ключових питань реалізації державної соціальної політики досліджували українські вчені: В. Авер'янов, М. Білинська, Н. Діденко, М. Кравченко, О. Корольчук, О. Лебединська, В. Наместнік, А. Мерзляк, О. Петроє, А. Попок, В. Скуратівський, В. Трощинський, М. Попов та ін.

Низку питань щодо формування та розвитку сучасної системи протидії ВІЛ/СНІДу в Україні висвітлені у працях: Т. Дешко, Т. Семигіної, Є. Романенко, В. Рудого, О. Сафіного, Т. Бордуніс, І. Сенюти, П. Скали, О. Тараханч, А. Толопило, І. Хожило, О. Худоби, А. Якобчука та ін. Питання стандартизації державних послуг, співвідношення соціальних послуг із публічними та адміністративними досліджували: М. Іжа, Н. Кабаченко, І. Коліушко, В. Марущак, І. Парубчак, О. Поляк, С. Серьогін, Л. Сідельнік, Л. Скоропад, В. Сороко, І. Студеняк, В. Тимошук, О. Черниш, Г. Чміленко, О. Шапран, Н. Ярош та ін.

Незважаючи на активізацію дослідницьких зусиль у згаданих напрямках, проблема організації комплексного догляду та підтримки для ВІЛ-позитивних людей ще не була спеціальним предметом наукового аналізу. З огляду на це, виникає об'єктивна потреба в обґрунтуванні теоретичних підходів щодо вдосконалення механізмів взаємодії з громадськістю у сфері протидії ВІЛ/СНІДу та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення системи комплексного догляду та підтримки для ВІЛ-позитивних людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальнодержавна цільова соціальна програма протидії ВІЛ-інфекції / СНІДу на 2014-2018 роки. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/JG2VU00A?an=8>.
2. Концепція загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2019-2023 роки. Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/1/5670-pro_20180621_1.pdf
3. Лучинська О. В. Нормативно-правове забезпечення державно громадської співпраці у сфері протидії поширення ВІЛ/СНІДу в Україні. Держава та регіони. Серія: Державне управління: наук. фахове вид. Запоріжжя, 2016. № 2(54). С. 63–68.
4. Лучинська О. В. Суб'єкти державно-громадської співпраці у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДу в Україні. East European Scientific Journal: наук.-практ. журн. Warsaw (Poland), 2016. № 6(10). С. 53–57.

Юліана Мацкевіч,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти
Запорізький національний університет

Людмила Романенкова,
кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Запорізької обласної громадської організації «Флоренс»

УДК : 374.72-053.9

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті на прикладі діяльності громадської організації розглянуто можливості неформальної освіти як чинника особистісного розвитку людей похилого віку, збереження їхньої активної життєвої позиції, зниження психологічної та соціальної залежності від інших. Результатом участі у програмах неформальної освіти стає покращення якості життя людей похилого віку через набуття ними особистісно значущих знань і умінь, необхідних у сфері міжособистісних відносин, для участі в різних видах соціальної діяльності.

Ключові слова: неформальна освіта, люди похилого віку, громадська організація, соціалізація, розвиток особистості.

Abstract. The article examines the possibilities of non-formal education as a factor in the personal development of the elderly, maintaining their active life position, reducing psychological and social dependence on others. Participation in non-formal education programs improves the quality of life of older people through the acquisition of personally significant knowledge and skills needed in the field of interpersonal relationships to participate in various social activities.

Key words: non-formal education, elderly people, public organization, socialization, personal development.

Однією з актуальних проблем сучасних наукових досліджень різних галузей знань (геронтології, андрагогіки, психології, соціальної педагогіки та ін.) є збереження активного життя людей похилого віку шляхом їх освіти та навчання. Ідеї освіти людей похилого віку виходять з необхідності забезпечення можливостей всебічного розвитку особистості, реалізації права людини на задоволення освітніх потреб, збереження якості життя та відповідає концепції безперервної освіти. Концепція безперервної освіти ґрунтується на визнанні навчання як нормальної й необхідної діяльності людини в усі періоди її життя. Вона передбачає можливість і необхідність для людини будь-якого віку оновлювати, доповнювати й застосовувати раніше набуті знання й уміння, постійно розширювати свій світогляд, підвищувати культуру, розвивати здібності, одержувати нові спеціальності й удосконалюватися в них.

С. Вершловський розглядає освіту людей похилого віку як найважливіший інструмент їхньої соціалізації, оскільки освіта є тим соціальним інститутутом, що забезпечує довічне збагачення творчого потенціалу особистості та здійснює